І чужому научайтесь,
Свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА ŠVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
— Тел. в Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXIII. Ч. 179. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 27-го ВЕРЕСНЯ 1966 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, SEPTEMBER 27, 1966 No. 179. VOL. LXXIII.

ОСТАННІ ВІСТІ

Понеділок, 26 вересня, 1966

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ ДЖАНСОН СКЛИКАЄ ГУБЕРНАТОРІВ на економічну нараду до Білого Дому. Секретар Білого Дому. Джордж Крістіян заявив, що конференція губернаторів із Президентом відбудеться при кінці цього тижня, і що предметом нарад буде проблема економічної стабілізації. Президент вже конферував із сімома губернаторами в Білому Домі перед виїздом на відпочинок до Тексасу, і просив їх, щоб вели ощадну політику у своїх стейтах та цим способом допомагали поборювати інфляцію. Президент казав губернаторам, щоб були приготовані на менші субсидії з державної скарбниці. У неділю Президент був на двох Богослужбах: католицькій зі своєю молодшою донькою Лусі і зятем Патраком Нуджентом, і єпископальній зі своїми гістьми.

13 ЧЛЕНІВ „МАФІЇ" СКЛАЛИ КАВЦІЇ $1,300.000, коли їх заарештовано в четвер 22-го вересня в ресторані на Квінсі в Ню Йорку під час таємної наради. Провідники підземного світу з цілої Америки мусіли пересидіти в тюрмі 32 години, поки могли бути звільнені за кавцією по $100,000 від кожного заарештованого. Члени таємної організації Коза Ностра були в модерних одягах і всі вони мали при собі найменше по кількасот долярів. Деякі мали при собі тисячі долярів. Всіх їх мають переслухувати в понеділок 26-го вересня.

В ЛЕТУНСЬКІЙ КАТАСТРОФІ ЗГИНУВ ШВАҐЕР сенатора Роберта Кеннеді Джордж Скейкел і з ним ще чотири інші особи, які летіли на лови в стейті Айдаго. Джордж Скейкел, 44 роки, власник промислової компанії в Ню Йорку, є братом жінки сенатора Р. Кеннеді Етелі; крім цього згинули: Луїс Вернер, 42 роки, визначний бізнесмен, директор Центральної Розвідчої Агенції, Відділ в Ст. Луїс; Дін Маркгем, 42, колишній співробітник президента Кеннеді; Ерл Ренфт, 63, із Джерзі Сіти і Доналд Адамс, 36, — пілот. Літак був власністю Скейкела.

СУДДЯ НАЙВИЩОГО СУДУ в КАНАДІ Вішарт Спенс у своєму звіті стверджує, що німка Ґерда Мунзінґер, живучи в Канаді від 1955 до 1961-го року була совєтською шпигункою, і проституткою, а в Европі вона займалася ще й злодійством і паскарством. Вона тепер живе в Мюнхені. В Оттаві з нею мав інтимні взаємини міністер оборони П'єр Севіньї, про що знав тодішній канадійський прем'єр Джан Діфенбейкер, але затаїв цю аферу. Колишній прем'єр Діфенбейкер заперечив твердження судді, кажучи, що цей звіт є „політичною" сокирою ліберального уряду проти консерватистів.

АСТРОНОМ НОРТВЕСТЕРН УНІВЕРСИТЕТУ в стейті Іллиной д-р Аллен Гинек нарікає на те, що досі не перевірили докладно всіх звітів про так звані літаючі кружки, хоч деякі звіти є такі, що заслуговують на докладну увагу науковців. Д-р Гинек є головою Департаменту астрономії і дорадником летунства в справі літаючих кружків. Д-р Гинек надрукував в цій справі листи в Науковому магазині, в якому закликає науковців вияснити оту неясну справу з літаючими кружками, яка турбує людей вже 20 років. Науковці, каже професор Гинек, соромляться досліджувати цю справу, щоб не пошкодити своїй науковій славі. Не всі звіти про кружки є виплодом гістерії, на думку проф. Гинека.

У СВІТІ

У РИМІ ВІДБУЛИСЯ наприкінці мин. тижня дводенні наради 5-ох міністрів військових справ, що становлять постійну Комісію НАТО на міністерському рівні, яка має плянувати — разом з найвищими військовиками тих країн — стратегію Атлантійського Союзу (НАТО). До тієї Комісії 5-ох належать ЗДА, Британія, Італія, Західня Німеччина і Туреччина. Висліди теперішніх нарад будуть пред'явлені у грудні на засіданні Ради НАТО. МекНамара ствердив, що збройні сили НАТО мають 7.000 атомових бомб і стрілен.

АМЕРИКАНСЬКІ ГЕЛІКОПТЕРИ ДІЙСНО ОБСТРІЛЮВАЛИ село в Камбоджі — признав речник Державного Департаменту й висловив з цього приводу жаль перед урядом Камбоджі. Таким чином американський Уряд випередив формальну ноту протесту збоку Камбоджі. Цей останній інцидент стався 21 вересня ц. р.

МОСКОВСЬКА „ПРАВДА" ПОВІДОМИЛА про нову хвилю хуліганських вибриків „червоноґвардистів" в Комуністичному Китаї. Західні газети та японська преса повідомляють про терор „червоноґвардистів" по великих містах і сутички між ними та обуреними робітниками, внаслідку яких було вже багато вбитих. Але певних доказів на це нема. Совєтська преса систематично атакує „червоноґвардистів". Британія зголосила формальний протест проти зруйнування в Пейпінґу цвинтаря тамошньої европейської колонії.

В ЮҐОСЛАВІЇ ЗАСУДЖЕНО НА РІК В'ЯЗНИЦІ професора-письменника Михайла Михайлова за надрукування за кордоном опозиційних до режиму статтей та за спробу заснування опозиційного журналу. Покищо Михайлова звільнили аж до розправи в апеляційному суді. Михайлов скаржиться, що нацьковані офіційно комуністичною пропаґандою люди в його містечку в Хорватії побили його приятелів, погрожують йому і його родині та тероризують крамничників, щоб не продавали його родині харчів.

МІНІСТЕР ЗАКОРДОННИХ СПРАВ ТАЇ (СІЯМУ) ТАНАТ ХОМАН ЗАСТЕРІГСЯ проти того, щоб голова сенатської Комісії закордонних справ сен. Дж. Б. Фулбрайт використовував Таї, як знаряддя для своєї опозиційної політики супроти президента Джансона. Різкі слова Таната перед журналістами в ОН в Ню Йорку стосувалися заповіді сен. Фулбрайта, що він хоче перевести в своїй Комісії переслухання в справі перебування в Таї американських вояків і будування там американських військових баз. Таї є близьким союзником Америки у боротьбі проти аґресивного Комуністичного Китаю.

У СТОЛИЦІ КІНШАСА (КОЛ. ЛЕОПОЛЬДВІЛІ) КІЛЬКАСОТ МОЛОДИХ ДЕМОНСТРАНТІВ ВДЕРЛИСЯ до португальської амбасади, здемолювали тамошнє уладження і спалили будинок. Вони важко побили португальського шарже д'яффер і двоє інших службовиків амбасади. Конґолійці закидають Португалії, що вона вишколює військових добровільців для переведення державного перевороту в Конґо у користь колишнього прем'єра Мойсе Чомбе, а Португалія закидає теперішньому конґолійському режимові, що той дав пристановище політичним втікачам з Анґолі і активно підтримує організування ними партизанів проти португальського правління в Анґолі.

РЕПРЕЗЕНТАНТИ УКРАЇНСЬКИХ БРАТСЬКИХ СОЮЗІВ ВІДБУЛИ СПІЛЬНУ КОНФЕРЕНЦІЮ

УЧАСНИКИ КОНФЕРЕНЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ БРАТСЬКИХ СОЮЗІВ. У першому ряді сидять (зліва): д-р Матвій Стахів, о. д-р Константин Бердар, Йосип Лисогір, о. декан Мирослав Харина, Антін Батюк, Володиммир Мазур, д-р Ярослав Падох. У другому ряді (зліва) стоять: ред. Мстислав Дольницький, Ананій Ніконючк, Степан Спринський, д-р Олександер Білик, Лев Футала, Володимир Сохан, Стефанія Вовчок, Теодор Миник, Іван Кокольський, Едвард Попіль, мґр. Теофіль Кульчицький, Степан Гавриш і ред. А. Драган.

Філядельфія. — „Ідею скликання спільної конференції всіх українських братських союзів видвигнув сім років тому тодішній головний предсідник Українського Народного Союзу, покійний вже Дмитро Галичин, рекомендуючи рівночасно, щоб практичну ініціятиву в цій справі перебрала одна із менших цих наших установ, але щойно сьогодні можна було цю ідею здійснити й відбути цю переломову подію з ініціятиви Союзу Українців Католиків „Провидіння" — пригадував гол. секретар „Провидіння" дир. Степан Сприньський на цій першій спільній конференції українських братських союзів, що відбулася тут в середу, 21-го вересня 1966, в готелі Бенджамін Франклін. Конференцію, як згадано, скликано з ініціятиви „Провидіння" і в ній взяли участь репрезентанти усіх наших братських установ. „Провидіння" на цій конференції репрезентували: гол. предсідник о. декан Мирослав Харина, духовний управитель о. д-р Константин Бердар, заступник гол. предсідника д-р Олександер Білик, гол. секретар Степан Сприньський, гол. фінансовий секретар мґр Теофіль Кульчицький, гол. касир Стефанія Вовчок та редактор „Америки", офіціяльного органу „Провидіння", Мстислав Дольницький. Український Робітничий Союз репрезентували: гол. предсідник Антін Батюк, головний секретар Теодор Миник, гол. касир Едвард Попіль та д-р Матвій Стахів, редактор „Народної Волі", офіціяльного органу УРСоюзу. Українську Народну Поміч репрезентували: гол. предсідник Володимир Мазур, заступник гол. предсідника Лев Футала та організатор Аннаній Никончук. Український Народний Союз на цій конференції репрезентували: гол. предсідник Йосип Лисогір, заступник гол. предсідника і керівник рекордового відділу Володимир Сохан, гол. секретар д-р Ярослав Падох, гол. касир Іван Кокольський та редактор „Свободи" Антін Драґан, а гостями на частині конференції були гол. контролер д-р Володимир Ґалан та гол. радний Степан Гавриш.

Конференцію відкрив, провівши молитву, коротким словом о. декан М. Харина, вітаючи приявних та коротко з'ясовуючи ціль цього зібрання: спільно обмірковувати спільні проблеми як свої власні, так і загальнонаціональні, та співпрацювати для їхньої задовільної розв'язки. Після відкриття, приявні висловили одностайне бажання, щоб нарадами проводив їхній господар — гол. предсідник „Провидіння" о. декан М. Харина та обрали двох секретарів: д-ра Я. Падоха і д-ра Ол. Білика. Зредаґування спільної заяви з нарад доручено редакторам офіціяльних органів союзів. В дальшому виголошено чотири доповіді. Про „Ролю братських союзів у розбудові українського культурного життя в Америці" доповідав ред. А. Драґан, про „Українські братські союзи в економічному житті української спільноти в Америці" доповідав д-р Матвій Стахів, про „Завдання і ролю братських союзів у збереженні української національної субстанції в Америці" доповідав Володимир Мазур, а доповідь „До проблеми співпраці братських союзів і їхнього значення в житті української спільноти в Америці" виголосив д-р Ол. Білик. Після обіду, що ним гостили учасників конференції її господарі з „Провидіння", відбулася оживлена дискусія над усіми доповідями з участю усіх приявних. Головні предсідники УНСоюзу, УРСоюзу та УНПомочі, забираючи голос в дискусії, висловлювали подяку Проводові „Провидіння" за скликання цієї конференції, що може стати переломовою подією в праці і співпраці українських братських союзів. У результаті нарад схвалено спільну „Заяву", дослівний текст якої надрукований на іншому місці в цьому числі. За спільною згодою господарем чергової конференції буде Український Народний Союз. Подякою за участь у конференції та висловом надії на її велике значення для майбутнього о. Мирослав Харина закінчив наради, а о. д-р Бердар провів кінцеву молитву.

ЗАЯВА КОНФЕРЕНЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ БРАТСЬКИХ СОЮЗІВ

Репрезентати Українських Братських Союзів: Українського Народного Союзу, Українського Робітничого Союзу, Союзу Українців Католиків „Провидіння" та Української Народної Помочі, зібрані на спільній конференції у Філядельфії, Пенсильвенія, в готелі Бенджамін Франклін в середу, 21-го вересня 1966-го року, обміркувавши поодинокі проблеми, спільно й однодушно заявляють, що:

1. Ця спільна Конференція Українських Братських Союзів є одним із дальших важливих кроків і заходів для ще більшого і ще повнішого їхнього вкладу у всебічний розвиток нашої Української Громади на Північно-американському континенті та її допомоги Українському Народові в Його змаганнях до волі і незалежности;

2. Українські Братські Союзи від самого початку їхнього діяння були й залишаються не тільки забезпечево-допомоговими організаціями, але в першу чергу загально-громадськими національними установами, що відіграли і відграють вітальну ролю в організуванні, впорядкуванні, освідомленні та цілеспрямуванні і всебічному розвитку українського життя на цьому континенті;

3. Українська громада в Америці і Канаді ще, на жаль, не вся і не вповні оцінила велике значення і вартість життєвого забезпечення та рішальну ролю Українських Братських Союзів у житті і розвитку, бо тільки так можна зрозуміти і вияснити факт, що ще значна частина цієї Громади знаходиться поза організаційними рямками своїх Братських Союзів.

4. Зібрані на Конференції репрезентанти Українських Братських Союзів стверджують доцільність і потребу таких спільних зустрічей і нарад та погоджуються відбувати їх кожного року в глибокому переконанні, що це є в найкращому інтересі цих установ, як і всієї Української Громади та Українського Народу.

Філядельфія, 21-го вересня 1966.

Українська громада у Філядельфії вітала Голову ПУН

Філядельфія. — Голова Проводу Українських Націоналістів Олег Штуль-Жданович був почесним гостем української громади у Філядельфії на бенкеті, що його влаштували в неділю, 25-го вересня, в гостинній залі „Бурґунді" в готелі Белв'ю-Стратфорд у Філядельфії відділи трьох організацій: Організації Державного Відродження України, Українського Золотого Хреста й Академічного Товариства „Зарево". Під час бенкету, що в ньому взяло участь около 150 осіб — представників українського громадянства у Філядельфії, ред. Штуль Жданович виголосив доповідь, в якій насвітлив становище Проводу Українських Націоналістів до справи визволення України. Націоналізм — це основна сила в теперішньому світі — стверджував ред. Штуль Жданович — нація — це основне ядро у побудові світового порядку. В Україні в нових змінених обставинах іде боротьба за гідність української людини, за душу України. В цій боротьбі мусить помогти українському народові в Україні еміграція. „Бацилль свободи" зумів продістатись з вільного світу на територію СССР. З'їзди комуністичної партії голосно осуджували диверсію, що виявляється в поширенні цього „бацилля свободи" у СССР. Більшу допомогу Україні може дати еміграція не шляхом ізоляції, але поширеної активізації. Для цього потрібно об'єднання всіх наших сил, для якого першим етапом повинна бути співпраця всіх політичних сил на еміграції. Після доповіді учасники бенкету поставили прелеґентові різні актуальні питання, на які він давав вичерпні відповіді. Бенкет започаткував молитвою парох катедри Української Православної Церкви у Філядельфії о. мітрат Степан Біляк. За почесним столом сиділи ще інші священики, а саме голова „Провидіння" о. декан Мирослав Харина, о. совітник Олександер Трешневський і о. совітник Микола Збир, як також визначні представники філядельфійської громади: д-р В. Ґалан з дружиною, і д-р Богдан Гнатюк — голова Відділу УККА з дружиною. Товстмастером був д-р Петро Стерчо.

ВИСТАВКА КАРТИН М. ГЛУЩЕНКА В ЮҐОСЛАВІЇ

Београд. — У столиці Юґославії відбувається виставка праць українського маляря Миколи Глущенка. На виставці представлені картини з пейзажами рідної України, як також Юґославії. Глущенкові саме минуло 65 років. Він народився в Дніпропетровщині. Закінчив Мистецьку Академію в Берліні і потім до 1936 року працював у Парижі.

„Думка" і СУХА вітали в Ню Йорку „Кобзар" з його ювілеєм

Ню Йорк. — Під час концерту, що його дав тут, у залі Фешин Інституту в суботу, 24-го ц.м. філядельфійський мішаний хор „Кобзар", делеґати Нюйоркського хору „Думка" і „Мала Думка", в особах голови названого хору мґра Антона Валька, дириґента „Малої Думки" інж. Романа Степаняка й Марійки Оленець та делеґати Союзу Українських Хорів Америки в особах мґра Л. Крушельницького, Мир. Кулинича й Лілеї Волянської вітали „Кобзар" з його 15-тиріччям та закликали до продовжування культу української пісні, без уваги на щораз більшу байдужність збоку широкої нашої громади. Названі хорові організації підкреслили свою прихильність братньому хорові „Кобзареві" кошами квітів, що їх принесли пластинку Ірка і Олена Шумиловичі. На програму концерту „Кобзаря" склалися виключно твори українських композиторів, від найдавнішого Д. Бортнянського почавши, почерез Б. Вахнянина й Ф. Колесси, послідовників Миколи Лисенка, до сучасних Антона Рудницького, Л. Ревуцького, його учениці О. Андрієви і Ю. Мейтуса включно. Солістами були Клявдія Дзюба, Анна Дражньовська й Євгенія Василенко — сопрани, і Ом. Татунчак — тенор. Фортепіянові партії зладив Антін Рудницький, мистецький керівник і дириґент „Козаря". Акомпаніювала Роксоляна Гарасимович. Як соліст виступав віртуоз-пияніст Роман Рудницький, який виконав твори Баха-Бусоні й Антона Рудницького та кілька творів на наддатки.

ОСЕРЕДОК СТУДІЙ ВОЛІ, ПРИВАТНИЙ ІДЕОЛОГІЧНИЙ „ВЕСТ ПОЙНТ, ВІДКРИТО БІЛЯ ВАШИНҐТОНУ

Проф. д-р Л. Добрянський

Вашингтон. — В неділю, 25-го вересня, в мальовничій гористій і віддаленій від руху великих міст околиці в стейті Вірджінія яких 90 миль на південь від Вашинґтону, з великими врочистостями та в приявності багатьох репрезентантів Уряду, Конґресу, всіх збройних сил, наукових і громадських установ та професійних спілок відкрито Осередок Студій Волі, як приватну установу, зв'язану з Інститутом для американської стратегії. Рішальну заслугу в створенні та відкритті цього приватного „Вест Пойнту" для психологічного ведення війни має проф. д-р Лев Добрянський, голова Крайового Комітету Поневолених Націй та президент Українського Конґресового Комітету, який вже від довшого часу пропаґував та переконував у необхідності створення Академії Волі. В цій справі були пороблені вже численні заходи, був також внесений відповідний законопроєкт у Конґресі, але цей великий задум можна було зреалізувати тільки приватно, хоч він — як це виходило із численних заяв під час відкриття — має повну апробату і підтримку Уряду та, зокрема Пентаґону. В інформації сказано, що цей Осередок створено завдяки співпраці 55 приватних наукових установ та більших організацій з метою заповнити велику прогалину, що існувала досі в вихованні й підготові вишколених лідерів - стратегів для боротьби проти веденої й постійно накидуваної большевизмом холодної війни проти волі.

Урочистості відкриття відбулися під великими військовими наметами на площі біля студійних забудувань Осередку, з участю понад 1,000 осіб. Майстром церемонії був Воллес Р. Веннінґ з „Нейшинел Бродкестінґ Корпорейшен". Церемонію започатковано американським національним гимном, що його відіграла оркестра фльоти під проводом лейтенанта командира Мічеля. Вступну молитву провів о. Денісл Поверс, директор публічних справ Джорджтавнського університету. Слідував церемоніял прапорів, що їх презентували ветерани всіх збройних сил: армії, авіяції, фльоти і морської піхоти. Короткі дедикаційні завваги

(Закінчення на стор. 4-ій)

ПОСВЯЧЕНО МУЗЕЙ В ОСЕРЕДКУ УПЦ

25-го вересня ц. р. у Бавнд Бруку, Н. Дж., в Осередку Української Православної Церкви в ЗДА, в урочистій церемонії, в якій взяло участь близько 3.000 осіб, що з них дехто прибув з інших стейтів і навіть з Канади, в долішній частині новозбудованої Церкви-Пам'ятника відкрито музей.

О 10-ій год. ранку в цій церкві, споруджений у пам'ять всіх тих українських синів і дочок, які віддали своє життя за свободу і незалежність України, в пам'ять усіх жертв совєтського терору — почалася Архиєрейська Служба. Правив її архиєпископ Мстислав з участю єпископа Олександра і сонму священиків.

По закінченні Служби Божої архиєпископ Мстислав посвятив закінчений два місяці тому монументальний мозаїчний образ Христа Спасителя, виконаний за проєктом артиста - маляра П. Холодного італійськими фахівцями - мозаїстами. Величня постать Христа і зеленаво - блакитне з прозолоттю тло, на якому Він зображений, займають всю східню стіну вівтаря — 800 квадратних стіп.

О 12-ій годині на церковній паперті, перед якою вишикувалися групи зорганізованої молоді з ОДУМ'у, СУМА, Пласту і Української Православної Ліґи, відправлено молебінь подяки, після чого всі вірні на чолі з хором і духовенством рушили хресним походом навколо церкви до входу в музей. Тут зі спеціяльно збудованої для цієї нагоди трибуни архиєп. Мстислав, як куратор музею, виголосив коротку промову. Він розповів історію створення цієї скарбниці пам'яток української давнини, сказав про тих ентузіястів, що жертвували до музею найдорожчі для них, вивезені з України, родинні реліквії історичного значення, про жертводавців, що в міру своїх сил дбають за розбудову музею. Основний музейний фонд — окремо згадав архиєп. Мстислав — становлять збірки сл. п. проф. К. Мощенка, колишнього директора славного на всю Україну музею Полтавського Земства, і співробітника проф. Біложицького, з яким він від 1906 року працював в українських музеях.

Символізуючи ціль створення музею при Церкві-Пам'ятнику, як джерела національної сили і свідомости для наступних поколінь, а зокрема нашої молоді, стрічку перед дверима музею перетяли пластунка з Канади,

(Закінчення на стор. 4-ій)

Православне духовенство й кол. військовики відвели на вічний спочинок о. Миколу Рибачука

Савт Бавнд Брук. — В суботу 24 вересня ц. р. о год. 8 ранку архиєпископ Мстислав відправив Богослужбу й виголосив пращальне слово над відкритою домовиною українського православного пароха Кліфтону, Н. Дж., колишнього полковника Армії УНР сл. п. о. Миколи Рибачука, після чого довгий похоронний похід під проводом єпископа Олександра й численного православного духовенства відпровадив на вічний спочинок Покійного. Отець Микола Рибачук помер 19 вересня ц.р. після довгої і важкої недуги на 76 р. життя. 19 і 22 ц. м. відбулися в Кліфтоні Панахиди за Померлого, а 23 ц.м. вранці відбулася в Кліфтоні Богослужба й Панахида, після чого тіло перевезено до Бавнд Бруку, де вечером архиєпископ Мстислав відслужив Єрейську похоронну відправу. Над свіжою могилою промовляв д-р Іван Козак від Головної Управи Об'єднання б. українців в Америці та його нюйоркського Відділу, членом якого був Покійний. На похороні були приявні численні однополчани Покійного та генерали А. Валійський, П. Самутин, П. Шандрук і Барвінський. Після похорону відбулися в церковній залі Поминки, під час яких виголошено також низку промов.

СВОБОДА SVOBODA
українській щоденник — Ukrainian Daily
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Одностороння делікатність

Амбасадор З'єдинених Держав в Об'єднаних Націях Артур Голдберг виголосив промову, в якій у ясній і недвозначній формі схопив все те найважливіше, що найвищі керівники ЗДА вже раніше заявляли у справі американської політики у В'єтнамі. Все інше, що було в тій промові, це були тільки орнаментальні додатки до сутньої частини, яка стосувалася війни-миру у В'єтнамі.

За найпершими американськими коментарями — про ту промову надзвичайно прихильно висловились всі закордонні й американські критики в'єтнамської політики президента Джансона: генеральний секретар ОН У Тант, голова сенатської Комісії закордонних справ Дж. В. Фулбрайт і різні азійсько-африканські „невтралісти". Бо й справді: червоною ниткою тяглася почерез всю ту промову миролюбність. Голдберг задеклярував готовість Америки припинити бомбардування Північного В'єтнаму, відкликати американські війська з Південного В'єтнаму, толерувати самовизначення південнов'єтнамського народу в будь-якому напрямку, допустити до мирових переговорів „всі прошарки тамошнього громадянства", отже й комуністичний „Фронт Визволення", і розглянути північнов'єтнамські „чотири пункти" та „всі інші пункти" у мирових переговорах. Він вимагав тільки, щоб усі оті поступки Америки були не односторонніми, а двосторонніми, з виявами доброї волі по стороні комуністів.

Але насправді Артур Голдберг виявив найбільшу односторонність тоном і змістом своєї промови, які були гострим протиставленням тонові й змістові всіх заяв з комуністичного боку. Це була одностороння примирливість, суперделікатність, суперлагідність у відношенні до комуністичного табору, який грубо лається, ображає, напасті є. І коли американські коментатори стверджують, що виступ Голдберга не знайшов позитивного відгуку у комуністів, то це зрозуміло: вони не сприймають такого делікатного й примирливого підходу, вони не розуміють його, вони бачать у ньому тільки визнання власної слабости та доказ, що Америка є „паперовим тигром". Коли авторитетний речник Америки заявляє з трибуни ОН, що Америка не посягає на агресивний імперіялістичний комуністичний режим у Північному В'єтнамі та в Китаї, то таке гарантування недоторканости тих режимів тільки підбадьорює їх до дальшої агресії.

Дуже жаль, що по нинішній день керівники американської закордонної політики не навчились, яким тоном треба промовляти до комуністів, щоб осягнути будь-який успіх.

Більше уваги шкільній молоді

Почався новий шкільний рік і молодь знову засіла на шкільні лавки, щоб продовжувати науку. В багатьох випадках початок навчального року приймають батьки як відпруження. Вакації звільняють дітей від шкільної дисципліни і — якщо вони позбавлені спільного таборування на наших оселях — накладають більші обов'язки на батьків, вимагають більшої уваги для дітей. Школа відпружує дещо це піклування батьків дітьми, втягаючи їх знову у щоденну шкільну рутину.

Та це відпруження чи навіть відчуття відпруження неоправдане. Виховання дітей вимагає постійного і безперервного піклування збоку батьків, воно мусить відбуватися під пильним оком батьків, як це було з давен-давна. Вже тепер на початку шкільного року преса принесла повідомлення про деякі „прогріхи" учнів публічних шкіл. Ці прогріхи у більшості випадків є наслідком замалої уваги батьків до їхніх дітей. Шукаючи відпруження, батьки часто обмежують своє заінтересування дітьми висилкою їх до школи, скринькою з полуденком і грішми на переїзд. А цього недосить. Дитина мусить відчувати, що вона повсякчас має над собою батьківську опіку, що батьківське око з любов'ю її береже і рівночасно стежить за тим, що вона робить. Батьки мусять знати, чим займається і де є їхня дитина у кожну хвилину дня і ночі, якою дорогою йде вона до школи і повертається додому, з ким вона пристає. Якби кожний батько і мати присвячували своїй дитині стільки уваги, щоб знати, що вона робить і чим цікавиться, тоді напевно у великій мірі зменшилося б число випадків молодечої злочинности.

Українські батьки мають ще одно важливе завдання: знайти для своїх дітей відповідне товариство. Українські діти повинні гуртуватися в своїх організаціях під проводом відповідальних провідників. Українська організація не тільки дасть дітям добре товариство і корисне зайняття, але й допоможе виховати їх у свідомості приналежности до своєї національної групи. Дітям потрібно не тільки знання, їх треба виховати й підготовити на повноцінних і відповідальних членів суспільства. І тут велика відповідальність за батьками.

Д-р Михайло Данилюк

БИТИМ ШЛЯХОМ

Перед IX конґресом українців Америки

(1)

Пісню „Ой, горе тій чайці" приписують гетьманові Мазепі, щонайменше його добі, яка, поміж усіма трагедіями того часу, зродила першу українську політичну еміграцію. Під чайкою розуміється Україну, що, вивівши дітей при битій дорозі, лишає їх на поталу кожному прохожому, тратить їх у розсіянні, і єдиною надією матері лишається хіба благання: „верніть моїх часняток..." Бо бита дорога має свої суворі, а то й жорстокі закони, які випихають романтику степу в корисгь того, хто має у посіданні ту биту дорогу. Як не трагічно, але неподільність волі, а в тому числі й чайки — лишається відгомоном далеких степових бажань і скигління..

Битої дороги ми собі не вибирали для вирощування наших кадрів, наших ідей, нашої політики. Нам її підсунули, нам її під боком, а то й через цілий наш організм вибудували. А саму дорогу взяли „прохожі" міцно в свої руки. Будь це наша власна дорога — не було б причини тратити часнят в корисгь чужого подорожнього.

***

Світова політика йде своїми шляхами, часто поза нашими сподіваннями, а частенько навіть нам упоперек. Кажуть — міжнародні відносини нормуються часто не людською етикою, любов'ю до ближнього, зрозумінням покривдженого, а певними нормами, договорами і пошаною свого партнера. Звідси — норми і договори мають міцнішу силу, покищо, у відношенні західнього світу до проблеми України в межах СССР, як щирий і оправданий плач чайки.

Шляхів політики чимало в світі. Всі вони поза нами. Свого шляху ми не маємо, а вийти на інші биті дороги і там стати партнерами політики — ще, ніби, не всилі. Нам іноді видається, що для посідання своєї власної політики або для збереження свого шляху необхідно мати раніше свою державу. Але можна поставити інше твердження: без такої політики і власного шляху — нам не мати держави, хібащо з поміччю „мілітері ґавернмент" інших сил, і то при добрій коньюнктурі та слабостях „старшого брата" в білому кольорі. Політика державного будівництва або визволення поневоленої нації, як це є в нашому випадку, йде різними можливими шляхами, але вона не йде, а гине, якщо лишається тільки при дорозі.

Спроби ставати на биту дорогу актуальної внутрішньої і зовнішньої політики у нас вже були. Щоб не вичисляти їх усіх, можна, для прикладу, згадати кілька акцій, а серед них активне втручання українців в Канаді у справу рівности культур тієї багатонаціональної держави, а також акції УККА в ЗДА для включення української проблематики у фактичну політику цієї держави. Навіть „подарування"

Америці — це не тільки ви-
пам'ятника Шевченкові
яв нашого національного сентименту до великого Кобзаря, але також активне втручення нашої громади у формування американської опінії. З політичного боку це ще більше: бо ми, українська громада в Америці, маємо у своєму „посіданні" частину Вашингтону із пам'ятником, а ось українська „держава" у формі УССР навіть не має своєї кімнати в совєтській амбасаді.. У Москві поставили пам'ятник Шевченкові, подразнені вашингтонськими подіями, і то з російськими написами.

Чимало появилось у нашій пресі похвал, а також поту й жовчі в зв'язку з деякими акціями УККА, зокрема пам'ятником. І це, мовляв, не добре, і Шевченко без шапки, і гроші десь поділись, а можна було зробути дешевше, і таке інше. Вільна преса, вільно, трохи завільно пишуть — все ж приходить на думку, як то, скажімо, за півсотні років будуть наші внуки, народжені „тут" і „там", розцінювати факт пам'ятника? Чи будуть дошукуватися, скільки то було невдоволених організаційною формою акції — а чи може розцінюватимуть цей факт, як вияв активної дії української громади на світових битих дорогах? Це не означає, що під сучасну пору не можна говорити про похибки в роботі, але це також не означає, щоб за кількома деревами не бачити лісу.

Кожний початок важкий і може мати чимало помилок, навіть зайвих витрат, але і в нормальних акціях політики світових держав таке буває, і з цього приводу не так часто вибухають революції. Якби всі кулемети і гармати на війні влучали в ціль усіма набоями — війна скінчилася б за три дні. А так — є розрахунок на витрати, вони нормальні, платники податків у такій державі готові їх покрити. Ми не знаємо, на скільки недорозвинений В'єтнам буде користуватися в недалекому майбутньому величезними летовищами, що їх будують американці, але знаємо, що хлопці, які палять свої призовні картки — ідуть до криміналу, бо така національна рація. Не подобається всім? Можливо, ні — але вона доцільна для переважної більшости народу.

У формуванні своїх шляхів ми напевно робитимемо помилки, матимемо недотягнення, але що лишається важливішим — рахування наперед помилок чи рахування кроків уперед? Не ізза всіх болів і розчарувань, а власне не зважаючи на них.

***

Болів у всій ширині української політики ми мали і маємо чимало. Усіх їх нам УККА не розв'яже. І це не тільки тому, що ввесь політичний актив зосереджений в ЗДА, але також і тому, що це не є його призначенням. Можна мати оправдані амбіції щодо активу в ЗДА і сподіватись, що він чимало зробить у формуванні нашого шляху в діяспорі із біноклем, скерованим на український материк, але він не несе виключної відповідальности. А звідси якраз і випливають часто гострі дискусії про ролю і призначення УККА.

(Далі буде)

В. Несторович

ЧИ НЕ НОВІ ШЛЯХИ ОУН?

Перед українським громадянством Дітройту і Віндзору став рідкий гість, голова Проводу Українських Націоналістів О. Штуль-Жданович. Це було 11 вересня ц. р. в залі Бук-Касино готелю Шератон - Кадилак. Приявних було 135. За столом засіли: пані Маруся Бек, о. монс. А. Бохневич, д-р Д. Квітковський і пані М. Квітковська, інж. Я. Варивода, голова ПУН, д-р Б. Гнатюк з дружиною, о. Габрусевич, інж. Б. Зелений (обидва з Канади), д-р С. Парфанович, інж. В. Колодчин (УККА).

Зібрання відкрив голова ОДВУ інж. Я. Варивода промовою, в якій представив український націоналізм, як духово - політичний рух, що його історичною базою є український нарід і державнотворчі акти 22 січня 1918 і 1919 років. Він має ворогів: одних, які прозивають націоналістів фашистами, і других тому, що націоналізм попри все нав'язує суспільні обов'язки, а вони в любові до свого „я" визнають нігілізм і неґативізм, а не потреби спільноти. Зокрема молодь схиляється до цієї другої категорії. Насправді, націоналізм є рушійною силою світових подій нашого часу, як сказав колись В. Черчілл. Треба тільки його відповідно спрямовувати. Таким зорганізованим косіем українського націоналізму є ОУН, революційно-підпільна формація і разом з тим політичний рух з власною політичною програмою.

Я. Варивода представив ред. О. Штуль-Ждановича, як голову ПУН, що приїхав з Европи, і попросив його до слова.

Не легко в одній статті схопити комплекс питань, розгорнутих у доповіді гостя, хоч спробую їх зреферувати.

Нав'язавши до свого попередника, сл. п. полк. А. Мельника, людини до самозаперечення відданої визвольній справі, незламного провідника, одного з основоположників УВО й ОУН, співтворця українських збройних сил і Української Держави, — ред. О. Штуль-Жданович розповів присутнім про основні проблеми нашої визвольної боротьби і життя в діяспорі.

Еміґранти з України, — сказав він, — мусять інтеґруватися в життя країн, громадянами яких стали. Та націоналізм — це віра в містичний кровний і духовний зв'язок з рідним народом, що зберіг себе століттями, не зважаючи на тиск окупантів. Хто знає, як довго буде залізна завіса між нами й Україною, чи довго втримається московська імперія, коли темп історії буде мінятися, як тепер.

Наша еміграція вірить, що її труд посилює визвольний процес, і ця віра дає їй силу витримати. Не всі визволені тепер є зрілими націями, але вони ніколи не погодяться на поворот у колоніяльний стан.

Ідея нації і націоналізмів переможна і є знаком нашої доби. Дехто розуміє під ними нетерпимість і шовінізм. Але основи нашого бачення майбуття України — це солідарність і пошанування прав меншостей. Інтернаціоналізм Московщини виявився абсурдом. Поневолені народи не хочуть добровільно співжити, а тим менше вимішуватися зі „старшим братом". Москва опинилась тепер у кліщах націоналізмів, і її чекає капітуляція. Вона йде на поступки сателітам і не може зважитися на одвертий терор з уваги на червоний Китай.

Двоподіл світу заникає. ЗДА перестають бути лідером вільного світу, а Москва — комуністичного. Ідеологія комунізму банкрутує. На світову арену вийшли маси. Китайська загроза змушує Москву поступатись капіталістичному світові і поневоленим нею народам. Отже, українська визвольна проблема далеко не така безнадійна, як нарікають слабодухи.

Ми зазнали на Рідних Землях страшних утрат внаслідок голоду, війни, репресій окупанта і вивозу найкращого елементу під різними претекстами. Одночасно йде приспішена русифікація. Все більше насилають в Україну москалів, множаться московські школи, часописи і книжки.

Але, хоч Україна є колонією Москви, вона не збирається вмирати. Вона має відчуття своєї історичної місії і завжди знаходить способи зберегти себе. Молодь, письменники й культурні діячі, селянство й робітники роблять чимало, щоб у леґальних формах зберегти національне обличчя України. Чимало людей, включно з когортами націоналістів, бралось за зброю в останній війні, щоб боротися проти окупантів. Усе це привело до такого струсу, що Україна відчула себе не рабом, а скованим титаном. Прийшла „відлига", терор перестав діяти. Коли порівняти із сталінським періодом, то бачимо, що совєтська система розхитується під тиском іззовні і ще більше під тиском поневолених народів. Боротьба йде в Україні за людську гідність і за душу України. І еміграція мусить включитися в цей титанічний з м а г. Правда, наші засоби дуже обмежені. Але слушність по нашій стороні, вітри віють у вітрила визволення поневолених націй. Нам треба перекинути ідеї свободи через залізну заслону. Ворог атакує на світовому фронті, і ми тут мусимо відбиватись і наступати. Він висилає посланців, щоб нас розкласти, а ми мусимо намагатись їх самих розкласти. Він покищо припинив їх висилку, бо настрашився „ідеологічної диверсії", але присилатиме свої бриґади, вишколивші їх краще. І ми теж повинні ліпше підготовитись, зактивізуватись і бажати зудару, бо без цього не може бути перемоги.

Нам необхідна політизація — не „політиканство" — щоб розгорнулась політична думка. Бо не все в нас у порядку, коли є політичні середовища з однаковими програмами, а не мають членства, коли об'єктивний розгляд дійсности на Україні звуть совєтофільством чи реклямою повороту, коли позитивне ставлення до европейського федералізму — це зречення ідеї самостійности, а розгляд майбутніх українсько - московських відносин — москвофільство.

Ми спрощуємо великі проблеми, дивлячись в майбутнє України крізь окуляри минулого. Отож ми кличемо: нам треба нових думок і нових методів боротьби, бо в світі відбуваються шалені зміни. ОУН простягає руку всім громадянам, шануючи в них усякі переконання. Націоналізм — це не партійність і не виключність. Це єднання сил нації, найперше для її визволення. ОУН підтримує всяку спробу консолідації, так, як ідемо ми разом з Державним Центром УНР на базі політичній. Будемо шукати вдосконалення і поширення консолідації. Бо те, що могло бути добрим у 1948 р., не витримує проби життя в 1966-му. Чому б не зробити поєднання середовищ, які близько одне до одного стоять і яким загрожує вимирання? Нас єднає велика ідея. Ми хочемо Світового Союзу Українців. Світовий Конгрес Вільних Українців — це форум зустрічі представників усіх, а не повторення існуючих громадських чи політичних комбінацій. ОУН виступить з новими ініціятивами та пропозиціями, щоб зрушити якнайглибше еміграційну спільноту. Перед тим потрібне організаційне вивершення Крайових Централь там, де їх ще немає. Треба перевірки організацій, що існують, як міт. Треба конфронтації думки загалу.

Є різні потреби еміграції, про які ми часто забуваємо: розбудова наукових, культурних та виховних установ, питання молоді, справи Церков тощо. „Хочемо бачити Українські Церкви у вільному світі атракційними, які були б джерелом відродження релігійного життя і традицій в майбутній вільній Україні, а не помісні єпархії в поодиноких державах чужого світу..."

Політичне зрізничкування — річ нормальна. Але в цьому треба мати одність завдань і спільність дії. Зокрема в основних справах мусить у нас бути бодай порозуміння. Відсуньмо все, що нас ділить, шукаючи завжди те, що нас в'яже. Бо ділить нас момент, настрій, дрібна ураза, а єднає вічність і приналежність до однієї національної спільноти. Найвищий час здати собі з цього справу.

Після доповіді голова ПУН дав відповіді на кіль-

(Закінчення на стор. 3)

„Держави", „штати" чи „стейти"?

Повністю погоджуюся з дуже актуальними зауваженнями, що стосуються назви країни, в якій живемо. Досі на сторінках „Свободи" в тій справі висловилися пп. Б. Романенчук, А. Вовк, Ф. Лукіянович, а ще в 1952 р. Ю. Старосольський.

Всі вони вказують на те, що назви ЗДА і США, яких тепер вживаємо, незадовільні і неточні. До того додам ще одну, на щастя, не дуже поширену назву: Північно-Американські Сполучені Штати (Голоскевич — Правописний Словник та Ізюмов — Українсько - російський словник).

Дискутанти однозгідно вважають, що означення „держави" і „штати" треба заміняти на „стейти". Вони мають повну рацію.

Хочу звернути увагу на практичну сторону цієї проблеми. Такі терміни в нашій мові, як „стейт" і „стейтовий", не є мовними новотворами. Це вже здавна засвоєні і узвичаєні слова серед американських українців в поточній, а також і в письмовій мові.

На перший приклад подаю таки „Свободу", де постійно означується назва нашої країни — З'єднані Держави Америки, а найчастіше в абревіяції — ЗДА. Одначе, коли йде мова про складові елементи держави, тобто стейти, то „Свобода" називає їх таки стейтами, а не державами. Це правильно, бо стейти не є державами в сенсі міжнародного права, — вони становлять тільки автономні одиниці в державі, з правом вирішування справ внутрішнього управління на підставі власного законодавства. Тоді навіщо означувати назву держави ЗДА, коли вона складається не з держав, а із стейтів? Або іншими словами, логічний висновок: коли вживається назва ЗДА, тоді треба називати стейти державами.

Далі, в життьовій практиці ми застосовуємо в усній і письмовій мові такі означення як „стейт", „стейтовий", а не „держава", „державний" чи „штат", „штатний". До речі, слово „штат" має ще й двояке значення: 1. державно-територіяльна одиниця, що користується до певної міри визначеним самоуправлінням і 2. склад службовців і робітників та норми їхнього утримання. Коли ж будемо примінювати прикметники „штатний" до першого значення, то вийде велика нісенітниця. Ось конкретні приклади: стейтова леґіслятура, а не державна чи штатна — державною леґіслятурою є Конґрес у Вашингтоні. стейтовий шпиталь, а не державний чи штатний — ветеранські, військові і тільки деякі шпиталі є державними; стейтові шляхи, а не державні чи штатні — є ще й повітові і [illegible] державні шляхи; стейтовий університет, а не державний чи шляхи; стейтовий університок, а не державний чи штатний — бо і є державний (федеральний) педа-

(Закінчення на стор. 4-ій)

ЛУКА ЛУЦІВ

ІВАН ФРАНКО — БОРЕЦЬ ЗА НАЦІОНАЛЬНУ І СОЦІЯЛЬНУ СПРАВЕДЛИВІСТЬ

(82)

Поповичівна пише про першу зустріч з Франком таке:

„По моїй уяві він був гарний, як Аполлон, а дужий та могучий, як лицар найсвітлішої княжої доби. І треба зазначити, що у мене змалку була розвинена відраза до рудих . . . Коли я знічев'я побачила ту пломенисту голову, виринаючу з-під зимової шапки (хоч то було весною), також чомусь рудої краски, і мені по перших словах його стало ясно, що це іменно Франко у власній особі, — я в першу хвилину прямо не годна була опанувати панічної відрази і переляку, які мусіли відбитись на моїм лиці надто промовисто, бо раптом ясні блакитні очі поета, як хмара, сум замрячив, і лице стягнулось болючим виразом. Цей сум і біль мене привели до пам'яті, і я, опановуючи перше фатальне враження, витягнула привітливо свої долоні до нього і вже без відрази вложила їх в його рудими плямами поцятковані і рудим волоссям покриті руки. Блакитні очі вмить звеселіли знову, а уста ледве чутно шептали: „Оля! Оля!" (Це ім'я його найпершої і, здається, єдиної „дійсної любови", на яку я мала бути схожою). (І. Франко у спогадах, ст. 162-163).

Спогади пані К. Попович-Боярської написані для М. Возняка в 1926-му році. Без застережень приймаємо ці її слова про Франка. Авторка пізніше пише, що у них „виринув був проєкт заключення подружжя для обопільної помочі одно другому. Франко мав здати докторат, а вона — видати томик своїх поезій. Та справа ішла мляво, особливо з мого боку. Франко злився, що я „з аристократизму" не хочу своє духовне надбання „пускати в товпу", я знову мала на те інші причини, до яких не бажала признатися". К. Попович пише, що вкінці між нею і Франком „не було ніяковости, а щира і пряма поведінка у всім. Франко при кожнім смутку і прикрості ішов до мене, і був певний, що коли свою наболілу душу складе у мої дружні руки, я її ніжно та обережно утулю, облегчу і підійму вгору. Це і повинна я була робити і не переставати, ні на кого і ні на що не оглядаючись" (там же, ст. 109).

Оце останнє речення неясне, з нього виходило б, що між нею і Франком зайшло якесь непорозуміння. К. Попович після цього речення пише: „Та сталося інакше! Франко прикро вражений галицьким громадянством взагалі, а галичанками зокрема (чи до тих „галичанок" зараховує авторка і себе? — Л.Л.), поїхав до Києва в наукових та літературних справах і там раптово оженився. До Львова вернувся вже жонатим" (там же, ст. 169).

Цю справу невірно представляє авторка, бо Франко перший раз їздив до Києва наприкінці лютого 1885-го року, а вдруге їздив туди на початку травня 1886-го року. Коли б К. Попович була дійсно такою повірницею І. Франка, як про це вона пише в спогадах, то одружіння Франка не було б таке „раптове", як виходить із спогадів. Авторка кінчає свої спогади таким реченням:

„Треба було лише відчинити двері, бо на порозі ждало несміле призначення" . . .

Про те, що І. Франко в 1883 році не занадто захоплювався К. Поповичівною, свідчить його вірш із того ж року під заголовком „К. П.":

Гарна дівчино, пахучая квітко!
Оком і словом стріляєш ти мітко
В серце чутливий потайник укритий, —
Хто тебе бачить, той мусить любити.

Тільки ж не гнівайся за щиреє слово:
Світ і життя ти береш поверхово,
Мислиш, хто спів твій полюбить і очі,
Той вже нічого на світі не схоче.

Як для очей і для пісні твоєї
Кине він все, боротьбу за ідеї,
Працю для тих, що їх тиснуть окови, —
Вір мені, серце, не варт він любови.

Коли ж, крім очей, крім слова дзвінкого,
Ти не даси йому в житті нічого,
В бій не загрієш і ран не загоїш,
Вір — і сама ти любови не стоїш.

Блиск чарівний очей потускніє,
Змінниться голос і спів заніміє, —
Коли ж в твоїм серці і думці пустинно,
Чим ти тоді причаруєш, дівчино?

(XV, A, 109)

***

Літературні заінтересування довели до того, що Франко пізнався з учителькою в Бібрці під Львовом Юлією Шнайдерівною (1862-1946), яка писала під псевдонімом Уляна Кравченко (замужнє її прізвище було Немеитовська). Мріючи стати поеткою, вона посилала свої поезії і оповідання до „Зорі", і Франко почав їй висилати літературні вказівки, бо саме тоді працював в редакції цього журналу. Переписка між Франком і У. Кравченко тривала довгі роки.

Франко порадив молодій вчительці покинути прозу, до якої вона не мала хисту, і присвятитися поезії. Вона послухала, і в 1885 році вийшла перша збірка її поезій „Prima vera", а 1891-го року друга збірка „На новий шлях". Франко допоміг їй влаштуватися в школі Василіянок у Львові. Наприкінці життя вона працювала як учителька в селі Сілець під Дрогобичем.

(Далі буде)

Д-Р М. ГАЙДАК — НАУКОВЕЦЬ З МІЖНАРОДНОЮ РЕПУТАЦІЄЮ

З преси стейту Міннесота довідуємось, що в червні цього року закінчується 33 роки науково - педагогічної діяльности професора відділу ентомології Міннесотського Університету д-ра М. Г. Гайдака. Українці Міннесоти шанують цю незвичайну людину за її чесну скромну вдачу, за безмежну енерґію, вкладену в громадську працю; за глибоко продумані реферати та друковані праці на українські теми в українській і в англомовній пресі; за те, що вона ніколи ще не відмовилася зробити добро іншим.

Про неаби - які досягнення доктора Гайдака в його улюбленій галузі науки — бджільництві досі повідомлялося лише в англомовній пресі та телевізії. Вважаємо, що читачам української преси буде приємно довідатись про цього талановитого сина України, якого вже визнали міжнародні фахівці.

Микола Григорович Гайдак народився в 1898 році в Україні. Після закінчення з відзначенням Черкаської гімназії вступив до Київського Університету св. Володимира.

Під час визвольних змагань служив в армії УНР, з якою був інтернований в Польщі. Звільнений у 1922 році, виїхав до Чехословаччини, де у 1927 році закінчив з відзначенням Агрономічний Відділ Празької Політехніки, одержавши звання інженера - агронома. В той самий час був слухачем Українського Вільного Університету. Після закінчення Політехніки працював у Державному Дослідному Інституті Бджільництва Чехословаччини.

До ЗДА прибув в 1930 р. В 1933 закінчив наукову дисертацію при Висканзинському Університеті та одержав титул доктора філософії в галузі біологічних наук. В липні 1933 року д-ра Гайдака запросили на науково - педагогічну працю до Міннесотського Університету, на якій він безперервно працював до виходу на пенсію влітку цього року.

Д-р Гайдак розв'язав цілу низку наукових проблем, пов'язаних з біологією та фізіологією бджіл. Він докладно дослідив та пояснив розподіл праці між бджолами в їх родинах, їх поведінку залежно від умов; життєвий цикл під час зимування; зміни в будові організму бджіл та їхніх функцій в родинах, обумовлені змінами в харчуванні, зокрема якости маточного молочка та його вплив на продукцію маток, а також старіння бджіл. Він винайшов замінник пилка, яким можна годувати бджіл під час ранньої весни, коли запас натурального пилка у вуликові вичерпано. За рецептою д-ра Гайдака цей штучний пилок тепер широко вживається у ЗДА, Канаді, Австралії та інших країнах, що значно підвищує продуктивність родин.

Особливу увагу д-р Гайдак приділив дослідженню умов Міннесоти. За його ініціятивою був запроваджений щорічний кількаденний харчових вартостей меду. Він довів своїми дослідами, що в меді є вітаміни B,C та K, а також, що комерційне очищування меду з метою надати йому більш прозорого вигляду позбавляє його від восьми до сорока п'яти відсотків вітамінів.

Сміливими дослідами на власному харчуванні доктор Гайдак продемонстрував можливість тримісячної дієти на молоці з медом з додатками необхідної дози вітаміну C. Досліди показали, що така дієта не понижувала життєву активність та не завдавала шкоди здоров'ю.

Завдяки дослідницькій праці д-ра Гайдака та очолюваних ним співробітників і студентів дуже важливі висновки були зроблені для удосконалення практичного пасічництва в кліматичних умовах Міннесоти. Доведено, що продуктивність залежить від породи матки. Були вдосконалені засоби запобігання вироювання пчіл, а також збереження родин у вуликах під час суворої зими.

Д-р Гайдак сумлінно передавав кожну деталь фахового досвіду своїм студентам. З ними було йому найтяжче розлучатись. Тепер декотрі з них вже самі стали професорами, інші успішно провадять пасічничі господарства комерційного значення. Він приклав чимало зусиль для популяризації через пресу та телевізію новорозвинених засобів пасічництва, придатних для курс пасічництва, корисний не лише для початківців, а також для тих, що бажали обмінятись найновішим досвідом. З його книжечки „Пасічництво в Міннесоті" починало чимало теперішніх пасічників. За 50 років що минули від запровадження дослідів пасічництва в Міннесотському Університеті, виробництво меду досягнуло річної вартости на 5 мільйонів долярів. Цьому багато чим спричинився своїми зусиллями проф. Гайдак. Його науковий доробок занотований в 220 наукових та популярних друкованих працях, включаючи праці з історії пасічництва в Україні.

Науково - дослідні праці проф. Гайдака належно оцінені міжнародними колами фахівців. Про це яскраво свідчать цитування його висновків в книжках, що були видані протягом останніх років в Англії, Німеччині, Голляндії, Швайцарії та Франції. Багатьох світових фахівців він знав особисто, зустрічався з ними на численних конференціях у ЗДА та підтримував з ними листування в наукових питаннях.

Влітку минулого року австралійський уряд запросив д-ра Гайдака на консультативно-наукову подорож до Австралії. Там він відвідав найбільші пасічничі підприємства та дослідчі заклади і виступав з науковими доповідями. Це також дало йому приємну нагоду бути почесним гостем в кількох українських осередках.

Щойно по поверненні з Австралії та Нової Зеляндії на відомого українського фахівця вже чекало нове відрядження, як члена делеґації ЗДА, на XX-ий Міжнародний Конґрес пасічників в Букарешті. Д-р Гайдак прийняв активну участь в конґресі та виголосив наукові доповіді з фізіології та відживлення бджіл. Подорожування по Европі дало йому змогу відвідати пасічничі дослідні станиці в Англії, Німеччині, Чехословаччині, Румунії, Швайцарії та Франції.

З переходом на становище професора - емерита припинилося лише читання лекцій в університеті. Тепер д-р Гайдак закінчує писати чотири наукові праці до друку та розробляє пляни наступних дослідів.

Не зважаючи на інтенсивне завантаження науково-педагогічною працею, д-р Гайдак немало свого труду вклав на користь української справи. Він протягом багатьох років очолював громаду церкви св. Михаїла в Міннеаполісі та приймав активну участь в культурно-мистецькому житті українців.

Він написав близько 100 статтей про українське питання в англійській мові, що були опубліковані в місцевій та загально-американській пресі. Зокрема більшу розвідку „Україна через століття" в „Юкрейніен Віклі" та чисельні статті для Енциклопідія Слявоніка.

Повідомляючи про вихід д-ра Гайдака на пенсію, журнал Міннесотської Садівничої Асоціяції назвав його людиною, що знає пасічничу науку найліпше за всіх в Міннесоті та зазначив, що він вважається міжнародновизнаним фахівцем. Тому з приємністю подаємо ці короткі відомості про українця, що так багато досягнув на чужині, і бажаємо йому дальшого розквіту в його діяльності. Досягнення д-ра Гайдака використає людство.

Ю. Ф.

Із зустрічі ґрадуантів у Ню Йорку

Зустріч ґрадуантів з громадянством, яку влаштували Окружна Рада Союзу Українок Америки і Українська Студ. Громада в Ню Йорку. В першому ряді (зліва) сидять випускники гайскулів: Реня Біґун, Таня Дуткевич, Леся Грицюк, Ірена Сітницька, Леся Пришляк, голова Укр. Студ. Громади і ґрадуант коледжу Юрій Кузьма, Ірена Нищій, Ярослава Рудницька, Іванка Керод, Христина Чорна, Дарія Чайківська і Ольга Маруцяк. В другому ряді (зліва) стоять: Адріян Бриттан, В. Курило, Ярослав Коцька, Марійка Геча, Марія Шевчук, Марія Білоус, Катерина Сухай, ґрад. коледжу, Марія Витвицька, Надія Назаркевич, Марта Ганкевич, Ляриса Оришкевич, Лев Чировський, Юрій Яворський, Андрій Шраменко. В третьому ряді (зліва) стоять: Роман Номич, Володимир Сулжинський, Ростислав Кутний, Олег Круп, Андрій Шуль — ґрад. коледжу, Никола Сітницький — ґрад. коледжу, Ростислав Єліїв — ґрад. коледжу Андрій Стець, Василь Кузищин і Руслан Росяк.

Веселі безжурні хвилини з днів юности часто приходять в забуття, але ця хвилина напевно залишиться для наших ґрадуантів, як джерело творчої сили для дальшого життя. Ця зустріч має значення і для української громади... Оце йдуть у світ цінні нові таланти, які мають здобути нові дипломи і славу для українського імени.

Зустріч відбулася в залі Укр. Нар. Дому при участі батьків, представників духовенства і організацій та гостей. Як представники духовенства прибули Всеч. о. парох О. Засійбіда з Ню Йорку, і о. Евген Мацелюх — парох Стейтен Айленду. Імпреза почалась о год. 7.30 вечором. Відкрила її голова Окр. Ради п. Оксана Рак. Всеч. о. парох О. Засійбіда провів молитву. Програмою вечора проводив адвокат Степан Ярема. Промови виголосили п. М. Клецор, від батьків і „Провидіння". Від ґрадуантів коледжу промовляв Микола Сітницький, випускник університету св. Івана, від випускників гайскулів промовляла Маруся Шевчук, ґрадуантка Академії св. Василія Великого в Факсчейсі. Промовляв і голова Укр. Студ. Громади — ґрадуант Фордгемського університету. Відтак слідували короткі привіти від організацій. Від Укр. Лік. Тов — голова д-р Ворох, від Пласту п. Дорожинський, від Укр. Нар. Союзу — п. Марія Душник. Атракцією вечора було представлення ґрадуантів. Представляла їх п. Л. Котлярчук, а ред. Драган вручав кожному ґрадуантові пам'яткову книжку від Укр. Народного Союзу — „Поезії Івана Франка" в англійському перекладі. Під час бенкету відбулася мистецька частина, в якій брали участь самі ґрадуанти:

1. Фортепіянове сольо — п. Марія Геча, яка продовжує музичні студії в Джулярд Скул оф Музік".
2. Живе сольо — п. Ляля Пришляк, в склад якого входили: молитва, „контра зпем сперо" і Зашмена.
3. Скрипкове сольо — Адріян Бриттан — при фортепіяні п. М. Шумилович.
   1. Тортіні — соната „Г — мінор"
   2. Сарасате - Ціґайнервізен.

Соліст Адріян Британ вперше мав нагоду зустрінутис з українською публікою — хоч відомий з численних виступів в „Карнеґі Рісайтел Голл", Товн Голл", і на радіопрограмах W.N.Y.C. Студентським гимном „Gaudeamus" закінчено першу частину зустрічі. —

Опісля слідував баль, під час якого всі забавлялись до пізньої ночі. —

Належиться подяка студентам Евгенові Котлярчукові і Зенонові Ушакові за гарно прибрану залю.

Під вмілим зарядом господарчої реф. Окружної Ради п. М. Савицької бенкет і буфет дав вдоволення гостям і матеріяльну піддержку Окружній Раді. —

Зустріч залишила в усіх приємне враження а Окружній Раді повне вдоволення, бо ввесь труд її був звернений в користь нашої дорогої молоді. —

Лідія Котлярчук
Вих. реф. Окр. Ради.

ЧИ НЕ НОВІ ШЛЯХИ ОУН?

(Продовження зі стор. 2-ої)

ка поставлених питань. Згадаємо тут найважливіші відповіді.

Порозуміння — це стара справа. Спроби узгіднювати деякі дії були, але без конкретних вислідів. І це зрозуміло. Після 25 років розбрату серед націоналістів не може постати об'єднання в швидкому темпі. Ми розійшлись у програмі, так і навіть стратегічно. Це все треба передискутувати. Ми пробуємо скликати дві комісії: для програмової справи і для устійнення відношення до підсовєтської дійсности. Становищем ОУН є об'єднати всі національні угруповання. Але ЗЧ ОУН не хочуть говорити з ОУН(з), вважаючи, що вона відійшла зовсім від націоналізму.

В справі розбрату, на думку доповідача, найбільшу вину має громадянство. Маємо до нього претенсію ще від 1940 року. Бо воно не пробувало ввійти в причини розбрату і не натискало на обидва середовища, щоб замирились. Через те ЗЧ ОУН вважають, що вони можуть опановувати все наше життя. Громадянство — мовляв — не протиставиться цьому. А втім, воно обурюється, але проявляє пасивність. Також важливо звести до нормальних форм фіктивні установи і ситуації. Громадська думка може в цих справах багато заважити.

Інші питання стосувалися Світового Конґресу.

Неправильно, коли одно політичне середовище захоплює якусь громадську організацію чи установу. А вже Світовий Конґрес мусить бути хемічно чистий від таких комбінацій. Про це була вже згадка. Спільний виступ всіх українців на еміґрації матиме велике значення для Батьківщини.

Чи буде створений на Конґресі Виконний Орган? Повинен бути покликаний постійний секретаріят, щоб Конґрес не мав тільки демонстраційного значення, а зайнявся тим усім серед об'єднаної еміґрації. Але цим аж ніяк не буде порушений Виконний Орган Державного Центру, що є політичним вивершенням, а Секретаріят Світового Конґресу Українців буде вивершенням громадським, в першу чергу для культурних справ.

На запит про В'єтнам доповідач заявив, що американці повинні допомогти розв'язати там соціяльні і економічні проблеми, якщо не хочуть поставити під знак запиту перемогу. (Цю справу він розвинув ширше в розмові з ред. Андерсоном, порушивши також справу американсько - совєтських „контактів" і створення консулятів з Україною і Білоруссю. Розмова була вміщена в „Дітройт Нюз" 15 вересня.)

Ми передали тут найважливіші думки ред. Штуля-Ждановича. Слухаючи їх, ми мали враження, що він хотів дати в своїй доповіді не тільки огляд проблем визвольної справи на тлі світових та підсовєтських подій і ситуації українців в екзилі, але також запізнати громадян із змінами, що зайшли в переконаннях і тактиці ПУН.

Приявні мали повне вдоволення, бо ред. Штуль-Жданович виявився людиною великого хисту, добре політично зорієнтованою в змінах, які проходять у світі, і вповні відданою великій справі визволення.

● **Новий західньо - німецький головний командант збройних** сил, генерал Ульріх де Майзієр (французького роду) застерігся, щоправда, що він не вимагає для Німеччини атомової зброї, заявив проте, що ніяка новітня армія не може обійтись без тактичної зброї з атомовими стрільнами. Він уважає теж, що літаки „Старфайтер", німецької продукції але американського зразка, повинні бути здатними до перевозу атомових бомб.

В АМЕРИЦІ І В СВІТІ

КАЛІФОРНІЯ ВЕДЕ ПЕРЕД у збільшенні населення між великими стейтами. 1-го липня цього року Каліфорнія нараховувала 18,918,000 населення, на 515,000 більше, як 1-го липня 1965 р., і на 3,200,000 більше, або на 20 відсотків більше в порівнянні з переписом населення в 1960 році. Ню Йорк мав 1-го липня ц.р. 18,238,000, на 1,500,000 більше, як в 1960-му році, і тільки на 152,000 більше, як 1-го липня 1965 року. Та найшвидше збільшує своє населення стейт Невада, яка мала 1-го липня 454,000, на 59 відсотків більше, як в 1960 році. Все населення ЗДА 1-го липня ц.р. виносило 195,857,000, на 9 відсотків більше, як під час перепису в 1960-му році.

ОСЕРЕДОК СТУДІЙ ВОЛІ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

висловлювали: сенатор Гаррі Флад Бурд з Вірджінії, конґресмен Джан Марш з Вірджінії, президент Інституту для американської стратегії д-р Джан М. Фішер, д-р Джеймс Д. Аткінсон, президент Орляндо Комітету Ален Ґрант, колишній конґресмен д-р Волтер Джадд, сенатор Томас Дадд з Конектикату, директор Осередку стратегічних студій в Джорджтавнському університеті адмірал Бирк, віце - президент Фундації Волі Кеннет Веллс, голова Крайового Комітету Поневолених Націй і президент Українського Конґресового Комітету д-р Лев Добрянський, який м.і. говорив, що йовий Осередок Студій Волі буде виявом багатьох придушених умів і сердець поневолених народів та вітав цей Осередок від імені очолюваних ним інституцій.

Завдяки проф. Добрянському, УККомітет був одинокою етнічною установою, згаданою на цій великій врочистості. Дальше промовляли: шеф аідділу конференцій в Державному Департаменті та особистий репрезентант державного секретаря Діна Раска, Джан В. Пірсі; генерал Трокмортон, директор спеціяльних студій в бюрі Шефів Штабу та особистий репрезентант ген. Джансона, шефа штабу Армії; директор політично-мілітарного відділу в бюрі Шефів Штабів та особистий репрезентант шефа штабу Фльоти, адмірал Джеймс Ф. Калверт; ген. Джен Меррел репрезентував і промовляв від імені шефа штабу Авіяції, а ген. Ірл Е. Андерсон репрезентував і промовляв від морської піхоти. Промовляв ще репрезентант зорганізованого робітництва Вільям Догерті, який твердив, що давньою метою американського світу праці є не тільки закріпити й боронити вольності для тих, що ці вольності мають, але й здобути волю для тих, що її не мають. Серію дедикаційних промов закінчив крайовий командант Американського Леґіону Джан Е. Дейвіс, а на початку всіх цих промов майстер церемонії прочитав ґратуляційно - привітальну телеграму від президента Линдона Б. Джансона. Після промов, які всі разом не тривали навіть одну годину, дедикаційну молитву провів пресвітеріянський проповідник Горас Давті, президент Інституту й Осередку Джан Фішер дякував усім за промови і прилявність, а кінцеву молитву провів о. С. Н. Домбаліс із Грецької Православної Церкви. Опісля було прийняття та приватні знайомства і розмови. Між приявними було яких два десятки українців, між ними, крім проф. д-ра Лева Добрянського, були: о. д-р Войнар і о. д-р Бердар, проф. д-р Роман Смаль-Стоцький, заступники гол. предсідника УНС пані Марія Душник і Володимир Сохан, д-р Володимир Душник, полк. Рибак, інж. Комічак, д-р Ґелета, Петро Задорецький і Вол. Задорецький, д-р Процик, п. Маєвський, мґр. Царик, п. Бойчук, п. Скубик та інш. „Свободу" репрезентував ред. А. Драган.

ПІСЕННІ „ПЕРЛИНИ"

„Культура і Життя" з 11 серпня не нахвалиться піснями Олекси Новицького українською мовою і в російських перекладах, виданими „Мистецтвом" окремою книжкою. Ось уривок з однієї такої „пісні-перлини":

Подолає всі завади
Сила молода,
Йдуть вперед бригади
Комуністичного труда.

Музику до цієї „перлини" написав композитор А. Філіпенко.

ПОСВЯЧЕНО МУЗЕЙ В ОСЕРЕДКУ УПЦ

(Закінчення зі стор. 1-ої)

14-літня Наталя Яровенківна і пластун із ЗДА Богдан Желихівський.

Хоч недавно створений, музей в Бавнд Бруку має вже надзвичайно цінні експонати, які можуть бути гордістю навіть столичного українського музею у визволеній від московсько-більшевицьких окупантів Україні. З-поміж них особливу увагу звертають на себе п'ять універсалів, власноручно підписаних гетьманом Мазепою, антимінси з підписами Київського митрополита Косова, стародавні церковні книги і утвар. Зворушують глядача посмертна маска Головного Отамана Симона Петлюри і деякі його особисті речі, як годинник і ним писані приватні листи.

Численні стародавні священичі ризи, рушники, килими, скатерті, плахти поривають глядача в далеку минувшину, викликають образи тих уже давно померлих українських дівчат і жінок, що їх з любов'ю гаптували - вишивали. В музеї експоновано цілий ряд оригінальних скульптур наших мистців — В. Сім'янцева, С. Литвиненка, А. Дарагана, І. Капшученка, М. Мухіна. Вичерпно представлені видання Консисторії УПЦ в ЗДА — 4-томовий „Нарис історії Української Православної Церкви" І. Власовського, „Закон Божий", збірка проповідей, Служебник, Літургія, Всеношна та ін. Оздоблюють музей оригінальні олійні портрети митрополита В. Липківського, митроп. І. Теодоровича, митроп. Полікарпа Сікорського, архиєп. Мстислава, портрети митрополита Андрея Шептицького і кардинала Йосифа Сліпого. Вивішені на стінах і розміщені у вітринах рідкісні фотографії таких історичних подій, як Собор УАПЦ 1927 року в Києві, ордени і відзнаки Армії УНР, частка домовини, в якій поховано С. Петлюру, відзнака - дарунок Головному Отаманові — „найвищому вождеві" від Січового Стрілецтва (1917-1919), бойовий прапор 3-ої стрілецької дивізії Армії УНР... Численними фотами представлена історія побудови Церкви - Пам'ятника за проєктом Ю. Кодака.

Наприкінці урочистости в приміщенні Консисторії влаштовано для представників церковних і громадських організацій трапезу, на якій присутні на заклик архиєпископа Мстислава щедро жертвували на розбудову музею. З словом - привітом на трапезі виступали: п. Р. Слободян — від УНСоюзу, який зложив на руки арх. Мстислава чек від цієї організації, проф. Суховерський, що скоро вертається до Европи, мистець - маляр П. Андрусів та ін. Парафіяни і численні гості трапезували в сусідній залі Консисторії.

Започатковане архиєп. Мстиславом діло — музей при Церкві - Пам'ятнику в зеленій околиці Бавнд Бруку, в сусідстві з православним цвинтарем, де вже знайшли собі місце вічного спочинку немало наших визначних громадян — має всі вигляди на успіх. Треба сподіватися, що вже в недалекому майбутньому цей музей стане справжньою скарбницею наших історичних реліквій, нещадно нищених ворогом на рідних землях.

Канцлер Західньої Німеччини Ерґард прибув до ЗДА на важливі наради

Вашинґтон. — Канцлер Німецької Федеративної Республіки Людвіґ Ерґард прибув у товаристві міністра закордонних справ Ґерґарда Шредера й міністра військових справ Кай Уве фон Гасселя до Вашинґтону в минулу суботу 24 вересня ц. р. і наступного дня перевів першу конференцію з державним секретарем Діном Раском і його заступником Джордом Боллом. У тій конференції взяли участь також амбасадори: американський з Бонну й німецький з Вашинґтону. На понеділок 26 ц. м. була заповіджена перша конференція Ерґарда з президентом Джансоном. Темами нарад Ерґарда є такі важливі справи, як знайдення формули, яка не дискримінувала б Західньої Німеччини, як члена Атлантійського Союзу (НАТО) щодо права участи в атомовій зброї та водночас була сприйнятлива для Москви, яка на цьому пункті є страшенне вразлива. Далі: Західня Німеччина зобов'язалась була закупити в ЗДА до червня 1967 р. зброю на 1,350.000.-000 дол., а закупила тільки за 782,000.000 й отягається з дальшими замовленнями з уваги на власні фінансові труднощі. Це стоїть у зв'язку з перебуванням в Західній Німеччині к. 200.000 американського війська та небезпеки, що те число було зменшене. Врешті — СССР розпочав кампанію за прийняття до ОН Східньої Німеччини, проти чого рішуче виступає Західня Німеччина.

„Тризуб" переміг „Н. Й. Інтер" 3:0, „Ч. Січ" веде в табелі АФЛіґи

„Тризуб" з Філядельфії здобув минулої неділі, 25-го вересня в Ню Йорку цінну перемогу 3 : 0 над дружиною „Н.Й. Інтер" у мистецьких змаганнях Американської Футбольної Ліґи. Стрільцями воріт у цій гарній зустрічі були: Ферейра на 10-ій хвилині та Ваґнер на 30-ій і 80-ій хвилині гри. „Тризуб" має після трьох ліґових гор 4 : 2 точок і відношення воріт 5:4.

„Чорноморська Січ", Нюарк виборола лише безворітну невирішену в мистецьких змаганнях Американської Футбольної Ліґи з Гартфорд СК, які відбулися минулої неділі в Нюарку. Зустріч проходила на високому рівні та була завзята, все таки оба суперники не змогли здобути ніодних воріт. „Ч. Січ" веде далі в показнику АФЛіґи з точками 5 : 1 і відношенням воріт 8 : 4.

УСК Ню Йорк потерпів несподівану поразку у мистецьких змаганнях „Великої Десятки" Німецько - Американського Футбольного Союзу із дружиною „Дойчунґарн" з рахунком 1 : 2. Одинокі ворота для УСК-у здобув Скора.

„Держави", „штати" чи „стейти"?

(Закінчення зі стор. 2-ої)

ток; стейтова поліція, а не державна чи штатна — державною поліцією є тільки службовці Державного Слідчого Уряду (ЕфБіАй) і т. д. Перебуваючи в канадійській провінції Альберта, я завважив, що тамошні наші поселенці називають Америку також і Стейтами.

Мова живе і розвивається, словниковий склад її поповнюється такими словами, що обумовлюються життьовою необхідністю означуваного ним поняття. До таких слів належать власне означення: „стейт" і „стейтовий".

З трьох прикметників — сполучений, об'єднаний і з'єднаний, на мій погляд, найліпшим відповідником для англійського „United" є — „з'єднаний". Тому й пропоную прийняти найбільш відповідну назву країни, в якій живемо: З'єднані Стейти Америки. Це офіційна назва держави, що відповідає United States of America, але самозрозуміло, що при тому уживаємо, так як і всі американці популярних значень (commonly), як, наприклад: Америка, американець, американське військо, американський президент і т. д., що не має нічого спільного з географічним поняттям.

Має слушність п. Анатоль Вовк, коли пише, що „обов'язок унормувати назву країни нашого поселення лежить на обидвох наших наукових інституціях", а далі „що дотеперішній вжиток назов: НТШ в ЗДА та УВАН в США це найкраща ілюстрація „мовного Збруча".

На таку аномалію в назвах наукових установ звернула увагу вже широка громада, не буду далекий від правди, коли з прикрістю скажу, що ця справа стала „притчею во язицих".

На закінчення цих моїх зауважень дозволю собі поставити конкретну пропозицію і прошу управи обидвох наших наукових установ взяти її до уваги. Пропоную, щоб додатки до назов „в ЗДА" та „в США" заступити „невтральним" додатком „в Америці". Тобто: „НТШ в Америці та „УВАН в Америці".

Як арґумент подаю: репрезентативна установа американських українців — Український Конґресовий Комітет (УККА) не має в своїй назві додатку ЗДА ані США.

Зенон Стефанів
дійсний член НТШ

Посмертні згадки

ЛЕОН ДИБАК, член Б-ва св. о. Миколая — 293 Відділ УНС в Брукліні (Савт), помер 29 липня 1966 р. в Улстер Парк, Н.Й. Покійний був один з основників Б-ва о. Миколая 293 Відд. УНС, як рівнож одним з піонірів української громади в тій частині Брукляну. Покійний нар. в с. Германівка, пов. Борщів, Зах. Україна. Полишив в глибокому смутку дружину Розалію, 2 замужні дочки, 2 внуки і одного правнука та дальшу родину в Канаді і на Рідних Землях. Похорон відбувся 1-го серпня 1966 р. на цвинтар в Гарлей коло Кінґстон, Н. Й., де Покійний проживав понад 10 років.

Вічна Йому Пам'ять!
Управа Відділу

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

СУБОТА, 1-го ЖОВТНЯ 1966 р.

БРУКЛИН, Н. Й. Місячні збори Т-ва Б. Хмельницького - 158 Відд. о год. 8:30 веч. в УНДомі, 216-218 Grand St., Brooklyn, N.Y. Крім звичайного порядку нарад, буде вибір делеґата на Конґрес УККА. Проситься чл. вкладки вплачувати до 25 кожного місяця. — Ю. Сокол, предс., П. Дубовецький, рек. секр.

НЕДІЛЯ, 2-го ЖОВТНЯ 1966 р.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Місячні збори Т-ва „Героїв Крут" — 424 Відд. о год. 12:30 дня в нижній залі Церкви св. Покрови, 2225 N. Macher St. Просимо всіх членів прибути на збори та вирівняти чл. вкладки. — Управа.

ТАРЗАН, ч. 5692. Тарзанові клопоти...

— Уникнемо чогось неприємного, коли цей дурень не вернеться, — сказав Зетар. — Я добре знаю, про що ви думаєте, — суґестивно відповів Сорро.

Мавполюд небоязко пішов за небезпечним розшуком, але і не без призадуми...

Бо як він міг знайти буйвола, як він міг його вбити без зброї?